

Hazakerült Czetz János hagyatéka Argentínából

Budapest, 1973, július hó...

Különös és lélekemelő elgondolni, hogy valahol Buenos Airesben áll egy szobor, s ahhoz, akit ábrázol, nekünk magyaroknak nagyon sok közünk van. Még különösebb, hogy sok közülük van hozzá az argentinoknak is.

Ugyanis Czetz János 1848-as honvédtábornokot, Kossuth fegyvertársát és barátját, később emigrációja során az argentin nép is fiává fogadta, s Czetz nem is akármilyen fia volt: ő szervezte meg Argentínában a Collegium Militar-t, a katonai akadémiát, s ennek azután igazgatója lett.

Lapunkban már írtunk néhány esztendeje Czetz János nagyszerű életútjáról, s az érdekes és szoros kapcsolatáról, amelyet élete második felében ama távoli országhoz, második hazájához fűzte.

S hogy miért foglalkozunk most ismét Czetz Jánossal? Talán valamilyen évforduló megemlékezés teszi időszerűvé, hogy felelevenítsük markáns alakját? Nem, mindössze az történt, hogy egy csendes, idős ur egy napsütéses nyári reggelen belépett a Magyarok Világszövetsége ajtaján, kezében aktatáskával, s benne Czetz János hagyatékkal, amelyet — úgy mond — a legilletékesebb kézbe óhajt letenni.

A legilletékesebb: a magyar nép nevében, dr. Pajkossy György, a Széchenyi Könyvtár fősztályvezetője és dr. Németh Mária, a könyvtár tudományos titkára, valamint a Magyarok Világszövetsége főtítkára, Kárpáti József és Czidor János főtítkárhelyettes vették át a hagyatékot. Az ünnepélyes aktuson jelen voltak a sajtó, a rádió képviselői és a Magyarok Világszövetségének munkatársai.

Kárpáti József szeretettel köszöntötte Pinczinger Lajos honfitársat, s a Világszövetség nevében tolmácsolta hálaájukat és elismerésüket, amiért a becses ajándékot elhozta szülőhazájába, oda ahol a legnagyobb gonddal őrzik mindazt, ami a magyar nép történetéhez tartozik.

Dr. Pajkossy György a Széchenyi Könyvtár képviselőjeként megemlékezett örömmel a mondott köszönetet, s midőn az értékes ajándékot a kéziratárak részére átvette, egyúttal meghívta Pinczinger honfitársat, tekintse meg a 200 éves gyűjteményt, melyet Széchenyi Ferenc alapított, s a magyar nyelv emlékeiből megtaláltak és megőriztek. Biztosította a vendéget, hogy a jövőben további kutatásaihoz forrásanyagokra lesz szüksége, szívesen rendelkezésére állnak.

A kölcsönös, szívélyes üdvözlések közben az aktatáska tartalma az asztalra került. Egy nemesi levél—Czetz János nemességét igazolja. Miután megtelepedett Argentínában, ő maga kérte az okmányt szülőfalujából, az erdélyi Gidófalváról, ahonnan el is küldték neki. A másik két irat: két megsárgult papír, Czetz János tulajdon kezevonásával. Egy hadiutlevél, Dés városába szóló engedély, ő maga állította ki, nyilvánvalóan valamelyik rokona, név szerint Czetz Péter számára. Egy baráti levél Türr Istvának.

Még a szakértők óvatosan nézegetik a becses holmit, még egy dokumentum került a világszövetség asztalára: "Mia Memorias" ... "Emlékírataim" ...

Czetz János élete végén — már vakon, de a múltba pillantó, és tisztán látó tekintettel — mondta tollba harcos élete eseményeit, melyek a két nép sorsával — a szabadságharcát vivő magyar nép és az országát ugyancsak sok küzdelem árán építő argentin nép sorsával — fonódtak össze.

A hivatalos aktus meghitt beszélgetéssé alakult át. Pinzinger hofitársa arról beszélt, hogy milyen mélyen él az argentin értelmiség tudatában Czetz tábornok alakja, hogy a sirján mindig friss virág van, hogy az általa alapított katonai akadémia egy tisztje a magyar szabadságharcos és argentin hős Czetz tábornok életregényének megírásával foglalkozik.

Az asztalok körül ülők úgy érezték, nemcsak hazánk multja, egy távoli kor, hanem egy távoli ország is közel került hozzánk ezen a nyári reggelen.

Szántó Miklós

